СЛАВА ВЕЛИКОМУ ЖОВТНЮ!

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За педагогічні КАДРИ

6 ЛИСТОПАДА 1957 року СЕРЕДА

№ 29 (41)

Ціна 15 коп.

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ім. О. М. ГОРЬКОГО

ІНСТИТУТ ДО 40-РІЧЧЯ ЖОВТНЯ

В. К. МІТЮРЬОВ,
заст. директора інституту.

* * *

Розірвавши кайдани капіталістичного рабства, Велика Жовтнева соціалістична революція відкрила необмежені простори для розвитку продуктивних сил суспільства, для небувалого розквіту культури нашого народу.

Революція соціальна породила революцію культурну. Завдання культурної революції — підготовка багаточисленних спеціалістів для всіх галузей народного господарства і культури — органічно входили до ленінського плану соціалістичної перебудови країни.

В. І. Ленін відзначав, що потрібно взяти всю культуру, залишену капіталізмом, критично осмислити все це і поставити на службу комуністичному суспільству.

Уже з перших днів існування молодої соціалістичної держави Комуністична партія прийняла ряд соціально значимих заходів у справі перебудови і розширення народної освіти.

Ще йде напружена боротьба з внутрішньою контрреволюцією та іноземними інтервентами, а в країні створюється Надзвичайна комісія по ліквідації неписьменності, відкриваються нові школи і вищі навчальні заклади.

Велика увага звертається на підготовку і перепідготовку вчителів.

«Народний учитель,— говорив В. І. Ленін,— повинен у нас бути поставлений на таку висоту, на якій він ніколи не стояв, не стоїть і не може стояти в буржуазному суспільстві».

З перших років Радянської влади починає формуватися і Київський педагогічний інститут. У липні 1920 р. була проведена реорганізація вищих учбових закладів м. Києва, в результаті якої на базі Київського університету організовано Інститут народної освіти (ІНО). Факультет соціального виховання Київського ІНО і послужив базою для створення Київського педагогічного інституту.

В той час навчальну роботу факультет соціального виховання проводив в учбовому корпусі університету.

Починаючи з 1929 р., цей факультет реорганізується в Інститут соціального виховання, а в 1933 р. його перейменовано в Педагогічний інститут. Він розміщувався тоді в приміщенні колишніх жіночих курсів по Чеховському завулку, а в 1934 р. перейшов у теперішнє приміщення.

У 1923 р. факультет соцвиху випустив перший загін учителів у кількості 14 чоловік, а в ювілейному 1957 році, разом з заочниками, випущено 1230 учителів, тобто у 88 разів більше, ніж під час першого випуску.

За роки свого існування інститут підготував 14 998 учителів, у тому числі за післявоєнні роки — 10598.

Розв'язуючи головне своє завдання — готуючи вчителів для середньої школи — інститут продовжує готувати через аспірантуру кадри для вузів. 232 молодих науковці закінчили аспірантуру на кафедрах нашого інституту. Тепер майже у всіх педагогічних вузах Республіки можна зустріти колишніх аспірантів нашого інституту.

В процесі культурної революції зростав і наш інститут, поповнювався склад його професорсько-викладацьких кадрів. Якщо в 1941 р. кількість професорів і доцентів у колективі інституту складала 18,4 процента, то в 1957 р. відповідно 57,6 процента. У 27 томах «Наукових записок» та інших виданнях викладачі інституту опублікували сотні наукових праць, серед яких чимало посібників для вузів, підручників і методрозробок для середньої школи.

У цьому році інститут розпочав підготовку вчителів широкого профілю. Розширюючи свою матеріальну базу, інститут проводить значну роботу по виконанню історичних рішень XX з'їзду КПРС про політехнічне навчання, працює над поліпшенням естетичного виховання студентів.

Зустрічаючи славний ювілей, колектив викладачів, аспірантів, студентів і адмінтехпрацівників інституту докладає всіх зусиль, щоб мати найкращі показники в роботі та навчанні.

НА ВІДЗНАКУ ВЕЛИКОЇ РІЧНИЦІ

На честь Великого Жовтня наказом дирекції за сумлінну працю винесено подяку з занесенням в особову справу викладачам, студентам та адміністративно-технічним працівникам інституту.

Всього відзначено 281 чол. Серед них:

професорсько-викладацького складу — 78 чол., студентів — 121 чол., лаборантів — 25 чол., аспірантів — 7 чол., адмінтехперсоналу — 30 чол., працівників бухгалтерії — 3 чол., працівників бібліотеки — 5 чол., працівників друкарні — 12 чол.

Міністерство освіти УРСР нагородило значком «Відмінник народної освіти» 7 працівників нашого інституту.

Грамотою Міністерства освіти нагороджено 17 чол.

7 чол. із адмінтехперсоналу представлені до нагородження преміями.

ВЕТЕРАН ЖОВТНЯ РОЗПОВІДАЄ...

В ДНІ підготовки до великого свята в академгрупах під керівництвом агітаторів проводяться бесіди.

Цікаво було проведено бесіду 1 листопада в об'єднаній групі студентів II курсу педагогічного факультету (відділ спецпедагогіки) та I курсу мовно-літературного факультету (укр. відділ). За ініціативою студентів II курсу педфаку на бесіду був запрошений старий більшовик Віктор Микитович Шевченко.

Тов. Шевченко — учасник боїв за Радянську владу в жовтневі дні 1917 року; 26 років він перебував у лавах Радянської Армії, тепер — демобілізований, пенсіонер.

Після вступного слова викладача М. Я. Плющ виступив наш почесний гість. Його розповідь викликала великий інтерес. В. М. Шевченко розповів про повстання арсенальців та бійців 3-го авіапарку в Києві у жовтні 1917 року та в січні 1918 року.

З хвилюванням, затамувавши подих, вслухалися студенти в розповідь про зустрічі тов. Шевченка з В. І. Леніним — на військовій нараді у 1917 р. у Москві, на зборах партактиву Бауманського району (м. Москва) у 1918 році та в 1921 році на конференції, напередодні X з'їзду партії, коли В. І. Ленін виступив із доповіддю «Про продподаток».

Студенти щиро подякували В. М. Шевченку за цікаву і корисну розповідь і в знак пошани піднесли йому букет живих квітів.

В. ШИША,
студентка II курсу педфаку.

ЖОВТЕНЬ ВЕЛИКИЙ

«Ми маємо право пишатися і вважати себе щасливими з того, що нам довелось першими звалити в одному кутку земної кулі того дикого звіра капіталізм, який залив землю кров'ю, довів людство до голоду і здичавіння і який загине неминуче і скоро, хоч би якими потворно звірячими були прояви його передсмертного шаління».

В. І. ЛЕНІН.

★

«Жовтнева революція одним ударом розірвала кайдани національного гноблення, перевернула старі відносини між народами, підірвала стару національну ворожнечу, розчистила грунт для співробітництва народів і завоювала руському пролетаріатові довір'я його інонаціональних братів не тільки в Росії, але і в Європі й Азії».

(Із резолюції XII з'їзду РКП(б), 1923 р.).

★

«Жовтнева революція це не тільки наша революція, це революція, яка відкрила двері до свободи трудящим і пригнобленим всіх країн світу».

С. М. КІРОВ.

★

«Гарматні залпи Жовтневої революції донесли до нас марксизм-ленінізм... Іти по шляху росіян — такий був висновок».

МАО ЦЗЕ-ДУН.

★

«Історія вчить також, що коли шлях до соціалізму стане більш легким, то цим ми завдячуємо Великій Жовтневій соціалістичній революції, героїзму і самовідданості трудящих Радянського Союзу, які примусили швидше обертатися колесо історії».

МОРІС ТОРЕЗ.

★

«Шлях, по якому ми йдемо, є шляхом, що його вказав всім народам Великий Жовтень».

А. НОВОТНИЙ.

★

«Саме Жовтнева революція відкрила всім шлях до соціалізму».

ПАЛЬМІРО ТОЛЬЯТТІ.

★

«Велика Жовтнева соціалістична революція, яка перемогла під прапором інтернаціональної єдності трудящих і справила величезний вплив на життя всіх народів, стала всесвітньоісторичним торжеством ідей пролетарського інтернаціоналізму».

Г. ГЕОРГІУ-ДЕЖ.

ГОТУЄМО КАДРИ ФІЛОЛОГІВ

БІЛЯ ПІВТОРИ тисячі вчителів мови та літератури підготував за післявоєнні роки мовно-літературний факультет нашого інституту. Зараз на факультеті навчається 390 юнаків та дівчат.

З минулого навчального року факультет почав готувати вчителів широкого профілю. Крім основної спеціальності, студенти українського відділу одержать додаткову — вихователя шкіл-інтернатів, а російського — вчителя співів та музики в середній школі.

Тепер на факультеті є шість спеціальних кафедр, на яких працює чотири професори і доктори наук, 29 доцентів та кандидатів наук. Широко відомі вчителям України наукові та методичні праці з питань мовознавства та літературознавства професора П. К. Волинського, доктора педагогічних наук Т. Ф. Бугайко, професора Д. В. Чалого, доцентів І. І. Пільгука, А. П. Медушевського, Б. М. Кулика, М. К. Тищенка, Ю. С. Кобилецького, Ф. Ф. Бугайка.

Професорсько-викладацький колектив факультету багато уваги приділяє поліпшенню навчальної та виховної роботи серед студентів.

99,7 процента успішності показав факультет під час весняної екзаменаційної сесії минулого навчального року. Це самий високий показник за останні роки. Зросла кількість відмінників навчання, серед яких можна бачити імена таких студентів — громадських активістів, як Р. Палій, М. Кот, Н. Балабан, А. Прокопенко, Н. Коваленко, Л. Бойко, Н. Новицька, В. Шастун і ін.

Зустрічаючи славний 40-літній ювілей нашої Радянської держави, професорсько-викладацький та студентський колектив мовно-літературного факультету дає зобов'язання й надалі невтомно працювати над поліпшенням підготовки молодих педагогічних кадрів для нашої радянської школи.

А. ДАНИЛЮК,
декан факультету.

ФАКУЛЬТЕТ НАПЕРЕДОДНІ ЖОВТНЯ

ПЕДАГОГІЧНИЙ факультет зустрічає 40-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції значними успіхами.

Кафедри факультету зробили великий внесок у скарбницю радянської педагогічної науки. Особливо відзначилась у цьому відношенні кафедра психології. За роки Радянської влади члени цієї кафедри написали 289 наукових праць. Серед них: 5 підручників, 12 брошур, 10 дисертацій, 138 статей тощо. Працівники кафедри педагогіки написали понад 200 наукових праць.

Зараз на факультеті працюють два відділи: дефектологічний та дошкільний. За час існування дефектологічного відділу (з 1920 по 1957 рр.) підготовлено 578 дефектологів для всіх типів спеціальних шкіл. На відділі навчаються 183 студенти.

Дошкільний відділ існує тільки 4-й рік. Тут навчаються 127 студентів.

Досягнуті успіхи зобов'язують всіх працівників та студентів факультету і надалі підтримувати кращі традиції, здобуті колективом за роки існування інституту.

М. ЯРМАЧЕНКО,
в. о. декана факультету.

ДО НОВИХ УСПІХІВ

ЗУСТРІЧАЮЧИ 40-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції, колектив співробітників і студентів фізико-математичного факультету підсумовує науково-педагогічну діяльність, накреслює плани дальшого поліпшення підготовки студентів.

З творчим натхненням на факультеті тепер працюють п'ять професорів, понад тридцять доцентів і кандидатів наук.

Велика науково-педагогічна робота колективу факультету характеризується такими даними. Тільки за післявоєнні роки факультет підготував стаціонарно і заочно біля двох тисяч вчителів фізики і математики, понад п'ятдесят кандидатів фізико-математичних і педагогічних наук.

Професорсько-викладацький колектив факультету опублікував дев'ять томів наукових записок, підготував чимало підручників для середньої і вищої школи.

Колектив фізико-математичного факультету в день всенародного свята сповнений рішимості і надалі віддавати всі свої сили і знання на поліпшення педагогічної підготовки майбутніх учителів радянської школи.

Г. КОРДУН,
заст. декана.

КОРОТКО

ДВАДЦЯТЬ СЬОМИЙ ТОМ «Наукових записок» вийшов з друку. Збірник присвячений 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції. В ювілейному випуску надруковані статті професора О. М. Астряба, доцентів Т. М. Лещенко, О. П. Павелка, В. М. Коновалова, аспіранта В. Дубчака та ін.

* * *

НОВА ЛІТЕРАТУРА одержана в кабінеті політекономії. Великим попитом у читачів користуються перші номери журналу Академії наук СРСР «Мировая экономика и международные отношения», статистичні збірники «Народне господарство Української РСР», «Промисловість України за 40 років Радянської влади».

* * *

КУТОЧОК СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ факультету організовано в деканаті педфаку. Тут можна побачити перехідні вимпели, вручені команді баскетболістів і учасникам кросу; призові кубки, завойовані легкоатлетами, баскетболістами і гімнастами факультету.

Барельєф з папʼє-маше до 40-річчя Великого Жовтня, виконаний студентами II курсу педагогічного факультету — В. Бондарем, О. Корнійчуком, П. Усенком.

ДО ПОВСТАННЯ!

ПІСЛЯ РОЗГРОМУ корніловщини в країні швидкими темпами наростала пролетарська революція, йшов процес більшовизації мас, більшовизації Рад робітничих депутатів.

У листах до Центрального, Петроградського і Московського Комітетів партії — «Більшовики повинні взяти владу», «Марксизм і повстання» — В. І. Ленін писав, що в країні назріли об'єктивні умови для збройного повстання, що тільки воно може розв'язати ту глибоку революційну кризу, яку переживає країна.

7(20) жовтня В. І. Ленін прибув у Петроград і оселився на Виборзькій стороні, на квартирі більшовички Маргарити Василівни Фофанової.

З цієї квартири В. І. Ленін і керував всією діяльністю партії по підготовці повстання. Тут він написав свої листи до ЦК: «Порада стороннього», «Лист до товаришів більшовиків — учасників обласного з'їзду Рад Північної області» і інші, в яких всебічно обгрунтував необхідність повстання та план взяття більшовиками влади.

10 (23) жовтня у Петрограді відбулось історичне засідання ЦК під головуванням т. Свердлова. В. І. Ленін виступив з доповіддю про поточний момент, де підкреслив, що і внутрішня і міжнародна обстановка склалися так, що пролетаріат і бідняцьке селянство можуть захопити владу, що зараз треба зосередити увагу на технічній підготовці повстання.

ЦК визнав, що «збройне повстання неминуче і цілком назріло», і запропонував усім організаціям партії керуватися цим положенням і тільки з цієї точки зору обговорювати й розв'язувати всі практичні питання.

ЦК обрав Політбюро на чолі з Леніним, яке керувало всією політичною роботою партії. За вказівкою В. І. Леніна ЦК створив при Петроградській Раді легальний штаб по підготовці і проведенню збройного повстання — Петроградський Воєнно-революційний комітет (ВРК). До складу ВРК увійшли тт. Ленін, Свердлов, Бубнов, Дзержинський, Сталін, Урицький, Дибенко, Криленко, Невський, Антонов-Овсєєнко, Чудновський; головою ВРК був т. Подвойський.

16 жовтня відбулася поширена нарада ЦК РСДРП(б), на якій Ленін оголосив рішення ЦК від 10 жовтня, стисло охарактеризував міжнародну і внутрішню обстановку і зробив висновок: «Або диктатура корніловська, або диктатура пролетаріату і бідніших верств селянства». Декілька разів В. І. Ленін повторив: «Владу треба брати негайно, зараз же».

Нарада цілком схвалила пропозицію Леніна і дала рішучу відсіч Зінов'єву і Каменєву, які твердили, що повстання приречене на поразку.

Був створений партійний центр по підготовці і проведенню повстання, куди ввійшли тт. Бубнов, Дзержинський, Свердлов, Сталін, Урицький. Партійний Центр став керівним ядром Воєнно-революційного Комітету.

Тимчасовий уряд, попереджений про повстання статтею штрейкбрехерів Каменєва і Зінов'єва, надрукованою 18 жовтня в газеті «Новая жизнь», вирішив задушити повстання в його зародку. 24 жовтня Тимчасовий уряд дав наказ Ставці послати в Пітер вірні урядові війська, закрити більшовицьку газету «Рабочий путь», розвести мости на Неві і т. ін.

Революція вступила в критичний момент.

Дізнавшись про це, В. І. Ленін направив М. В. Фофанову до Виборзького районного комітету з листом до Н. К. Крупської, в якому писав, що з повстанням не можна зволікати ні години і що ввечері він прийде в Смольний. В. І. Ленін двічі одержував негативну відповідь щодо переходу в Смольний. Тоді він сам пішов у Смольний, залишивши записку: «Пішов туди, куди ви не хотіли, щоб я пішов. До побачення. Ілліч».

В парику, з перев'язаною щокою, Ленін прийшов у Смольний і очолив збройне повстання робітників, солдатів і матросів. Його геній дав натхнення борцям за владу Рад. Під його мудрим керівництвом соціалістична революція перемогла і відкрила нову еру в історії людства — еру краху капіталізму, еру перемоги соціалізму.

Ф. СЛОБОДИНСЬКА,
кандидат історичних наук.

НАМ ШЛЯХ ОСВІТИВ!

СЛАВНИЙ ЮВІЛЕЙ

З ГОРДІСТЮ вимовляють ім'я доктора педагогічних наук Тетяни Федорівни Бугайко численні її вихованці, які працюють у різних куточках нашої Республіки і далеко за її межами.

Сорок років Тетяна Федорівна невтомно і натхненно працює на ниві освіти, і важко, звичайно, в коротенькій статті розповісти про її велику і багатогранну науково-педагогічну і громадську діяльність.

Рано залишившись без батька, дівчина змушена була працювати і піклуватися про хвору матір та брата. Але невтомна жага до знань допомогла їй блискуче закінчити гімназію і повністю присвятити себе любимій справі — педагогічній роботі. З жовтня 1917 року Т. Бугайко починає працювати в початкових класах.

Багато сил і енергії вона віддає становленню радянської школи, різко засуджуючи людей, які заважають розвиткові нової школи, пропагують відрив школи від політики. Стаття Тетяни Федорівни «Школа поза політикою — брехня і лицемірство», надрукована в 1923 р. в газеті Волинської округи «Радянське життя», викликала багато відгуків учителів.

За бездоганну роботу в школі Т. Ф. Бугайко, одній з перших на Україні (в 1940 році), присвоєно звання Заслуженої учительки шкіл УРСР.

З 1939 р. Тетяна Федорівна працює в нашому інституті. Вона написала і успішно захистила кандидатську і докторську дисертації. Т. Ф. Бугайко перша на Україні жінка — доктор педагогічних наук.

У своїх численних статтях і книгах Т. Ф. Бугайко висвітлює різноманітні питання, пов'язані з викладанням української і російської літератур у школі.

Велику наукову роботу т. Бугайко поєднує з такою ж громадською. Вона — член редколегії журналу «Література в школі», керівник студентського наукового товариства, керує методоб'єднаннями підшефних шкіл, часто виступає з доповідями перед вчителями. Все життя і праця Т. Ф. Бугайко є зразком скромності, творчого дерзання.

Напередодні свята від усієї душі бажаємо дорогій Тетяні Федорівні багатьох років здоров'я, творчої праці на благо нашої Вітчизни, яка виростила і виховала її.

В. САВЕНКО.

НА НИВІ ОСВІТИ Й НАУКИ

СИН СЕЛЯНИНА з Волині, він вирішив будь-що здобути освіту, осягнути все краще, створене розумом людини, щоб потім сторицею повернути його в маси, нести людям світло науки і освіти.

Спочатку Острозька гімназія, потім історико-філологічний інститут у Ніжині — так починався шлях Петра Костянтиновича Волинського в науці.

Великий Жовтень навстіж розкрив двері школи — і середньої, і вищої — для робітничо-селянської молоді. Молодій Радянській республіці потрібні були кадри, і П. Волинський розпочинає свою діяльність педагога. Школа, відділ народної освіти, Київський педтехнікум — в різних місцях довелося працювати молодому вчителеві. Але це були й роки дальшого навчання, роки невпинного творчого зростання.

З 1929 року Петро Костянтинович працює у вищій школі, спочатку у Київському інституті народної освіти, а потім в Інституті соціального виховання. Навчально-виховна робота незмінно поєднується з науковою.

В роки Великої Вітчизняної війни П. К. Волинський служить при політчастині запасного стрілецького полку, а потім працює викладачем соціально-економічного циклу в училищі зенітної артилерії.

Після демобілізації П. К. Волинський працює доцентом кафедри української літератури КДПІ ім. Горького. Поруч з інтенсивною навчально-виховною й громадською діяльністю, він веде велику наукову роботу. Загальну схвальну оцінку в літературознавстві дістала його сумлінна наукова праця про життя і творчість І. П. Котляревського. Петро Костянтинович бере активну участь у щорічних шевченківських конференціях, виступаючи з науковими доповідями. Він очолює секцію літератури науково-методичної Ради при Міністерстві освіти УРСР.

А скільки часу віддає проф. Волинський вихованню молодих науковців!

40 років наполегливої праці на ниві освіти й науки. Цю знаменну дату зустрічає професор у розквіті своїх творчих сил.

Побажаємо ж йому радості й щастя, нових успіхів у його плодотворній роботі на благо Радянської Батьківщини.

П. ХРОПКО.

КОРОТКО

УРОЧИСТЕ ЗАСІДАННЯ Вченої Ради інституту, присвячене 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції, відбулося 1 листопада в актовому залі. З доповіддю «Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні» виступила кандидат історичних наук доцент Г. П. Лещенко. Цікавим був виступ професора П. К. Волинського «Українське радянське літературознавство за 40 років». Про досягнення радянської психології та про розвиток педагогічної думки за роки Радянської влади розповіли доценти Д. Ф. Ніколенко та С. А. Літвінов.

*

31 ЖОВТНЯ о 18-й годині 50 хв. аспіранти В. Чернявський, В. Дубчак, М. Міняйлов та інші спостерігали в інститутській обсерваторії рух штучного супутника Землі, який є підтвердженням величезного росту вітчизняної науки і техніки за 40 років Радянської влади.

*

РОБОТИ членів кафедр української, російської і зарубіжної літератур виставлені на стендах у кабінеті літератури. Книги і статті П. К. Волинського, І. І. Пільгука, Д. В. Чалого, Ф. М. Поліщука, Л. М. Карлова, В. Д. Войтушенко, І. Т. Крука, А. К. Данилюка та інших знайомлять відвідувачів виставки з друкованою продукцією наших літературознавців.

*

СТЕНДИ - ВИСТАВКИ «Великий Жовтень» та «Москва — столиця нашої Батьківщини» організовані кабінетом марксизму-ленінізму.

З ЛЮБОВ'Ю ДО ПРАЦІ

РОЗПОВІДАЮЧИ про кращих людей нашого інституту, не можна не згадати про Володимира Бондаря — комсомольського ватажка педагогічного факультету.

Вперше я зустрівся з Володею на початку вересня цього року. Він був відповідальним за фізкультурну роботу на факультеті. Коли б не відбувалися тренування, Володя, незважаючи на обмеженість часу, завжди був присутній на них. І не просто спостерігачем.

По біговій доріжці біжить юнак. Рухи його рук не зовсім правильні. Він добіг до фінішу і зупинився, потім, піднімаючи та опускаючи руки, повільно пройшовся по стадіону. До юнака швидко підходить Володя. Між ними починається жвава розмова. Юнак вдячним поглядом проводжає Володю...

Та Володя Бондар не тільки хороший порадник. Він сам непоганий спортсмен, і ще жодні інститутські змагання не пройшли без його участі.

На комсомольських зборах факультету товариші одноголосно обрали В. Бондаря секретарем факультетського бюро. І, незважаючи на те, що коло його обов'язків значно розширилось, роботи стало набагато більше, Володя встигає побувати скрізь.

І в навчанні В. Бондар не відстає — він сумлінний і дисциплінований студент.

Товариші щиро вітають Володю з святом і бажають успіхів у навчанні, щастя в житті.

М. ЮРЧЕНКО,
студент І курсу педагогічного факультету.

На вічні часи

ЮВІЛЕЙНИЙ рік ознаменувався значними подіями. Запущено міжконтинентальну балістичну ракету; 4-го жовтня запущено перший штучний супутник Землі, а 3-го листопада — другий. Все це зміг здійснити тільки Радянський Союз, народи якого під керівництвом Комуністичної партії 40 років тому назавжди скинули ярмо капіталізму і встановили свою владу — владу робітників і селян.

У цьому році народи СРСР, як і інші народи світу, країн народної демократії, і в тому числі народи Чехословаччини, радісно і урочисто відзначатимуть 40-річчя Великого Жовтня.

Після визволення Радянською Армією моєї батьківщини, наш народ став на новий шлях, на шлях соціалізму.

Світлим і заможним стало життя. Ми сповнені щирої подяки Союзу РСР і його непереможній Армії.

Ми, студенти, які приїхали з Чехословаччини, як і наші друзі вдома, радісно зустрічаємо це велике свято. Ніхто з нас і ніколи не забуде слів К. Готвальда, який, переходячи після визволення кордон Чехословаччини, сказав: «Як зіницю ока будемо берегти дружбу з Радянським Союзом. З Радянським Союзом на вічні часи!».

Ян ПРИГАНЦ.

СПРАВЖНІЙ

БІЛИЧІ. Ясний липневий день. У лісі чується сміх, співи. На галявині діти оточили тоненьку, коротко острижену дівчину. Це — вихователька піонерського табору «Молодая гвардия» Ніна Дубіна.

Кожний намагається стати поближче до неї, першим розповісти новину, порадитись, вирішити спірне питання.

Вони знають, що Ніна Сергіївна кожного уважно вислухає, дасть пораду. За що ж її люблять і поважають діти?.. І чи тільки діти?..

...Ось Ніна в оточенні студентів: вона роз'яснює їм незрозумілий матеріал. Спокійно і терпляче пояснює вона кожне питання — у кожній її відповіді відчувається бажання допомогти товаришу.

Людяна і чуйна, Ніна ніколи не відмовить у проханні. Такою знаємо ми Ніну тепер, такою була вона і з перших днів навчання в інституті.

Після закінчення школи з золотою медаллю Ніна Дубіна стала студенткою нашого інституту.

Уважна до товаришів, витримана і відверта, вона відразу ж завоювала загальну симпатію до себе. І коли потрібно було дати кандидатуру в комсомольське бюро факультету, всі одноголосно обрали Ніну. І не помилились. Третій рік вона вміло поєднує активну роботу в бюро з відмінним навчанням. До того ж Ніна — хороша спортсменка, учасниця художньої самодіяльності.

Однією з перших вона відгукнулася на заклик ЦК комсомолу допомогти цілинникам зібрати багатий врожай. За зразкову роботу Н. Дубіна нагороджена значком ЦК ВЛКСМ «За освоение целинных земель».

Чуйна, скромна і працьовита, вимоглива до себе і до товаришів — ось яка наша Ніна.

Т. ЛЕВИЦЬКА,
студентка 31 групи математиків.

Відмінниця-активістка

БУДЕМО ВИВЧАТИ жестові знаки глухонімих, — говорить студентка. Всі вмить притихли: адже так цікаво дізнатися, як можна жестами пояснити те чи інше слово!..

Йде заняття наукового студентського гуртка дефектології. Веде його четвертокурсниця педагогічного факультету Кіра Курчинська.

Під час екскурсії в Ленінград (в числі кращих студентів) К. Курчинська побувала в Ленінградському педагогічному інституті ім. Герцена. Там вона ознайомилася з роботою наукового дефектологічного гуртка і зразу ж вирішила: треба організувати такий гурток у нашому інституті. Обов'язково!

Ця ідея сподобалась і викладачам К. Курчинську підтримав Рудольф Генріхович Краєвський.

К. Курчинська — відмінниця навчання. Знання у неї глибокі, міцні. І на все у неї вистачає часу: і на проведення занять в гуртку, і на грунтовне оволодіння навчальним матеріалом, і на відвідування хорового гуртка.

Побажаємо ж Кірі дальших, ще кращих успіхів у навчанні, в громадській роботі, радості та щастя в житті.

Л. ТЕРТИЧНА,
студентка педфаку.

Представники різних національностей навчаються в нашому інституті...

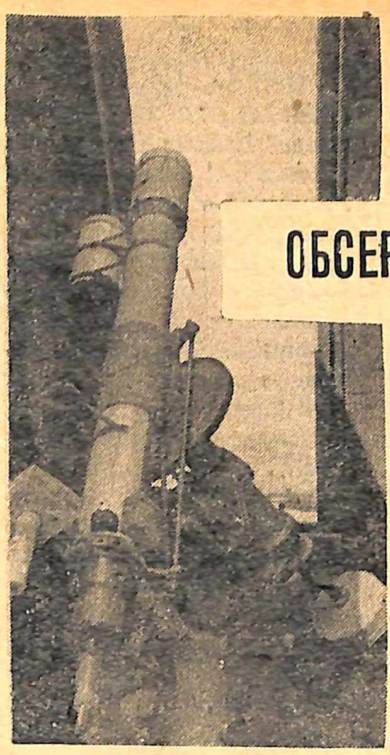

ОБСЕРВАТОРІЇ 20 РОКІВ

В ДЕНЬ 40-х РОКОВИН Великої Жовтневої соціалістичної революції минає 20 років з дня закінчення будівництва нашої астрономічної обсерваторії і передачі її в розпорядження учбової частини інституту. В той час закінчувався період великої реконструкції вищої школи. Партія вживала рішучих заходів, щоб вищі заклади готували дійсно висококваліфіковані кадри.

Для потреб учбового процесу педінституту був замовлений астрономічний рефрактор фірми Цейса та інші прилади. В оформленні цих замовлень від УРСР, за дорученням Раднаркому, брали участь окремі члени кафедри загальної фізики інституту, яку в той час очолював відомий вчений професор Г. Г. Де-Метц.

Незабаром стало відомо, що німецька фірма відмовляється гарантувати точність роботи механізмів рефрактора без укладення договору на його установку фахівцями фірми. В тодішній міжнародній ситуації візит означених фахівців до нашої країни був явно не бажаний.

Очолюваний Г. Г. Де-Метцем, актив нашої кафедри вирішив відмовитися від них і з завданням по установці рефрактора справитися власними силами.

В актив кафедри по розробці цього питання, крім нас і Г. Г. Де-Метца, увійшов наш астроном М. О. Рудський, лекційний асистент університету відомий оптик О. П. Шереметьєв. Вивчаючи питання будівництва башт для рефракторів, ми скоро прийшли до висновку, що наш інститут, внаслідок відсутності відкритих ділянок землі, не має інших можливостей як будувати башту в сучасній її конструкції з обертним і розсувним куполом на даху будинку інституту, з якого обрій був майже весь відкритий.

Було вирішено будувати башту рефрактора на даху, на перехресті двох внутрішніх капітальних стін будинку.

На нашу думку, коливання грунту, яких він набував внаслідок вуличного руху автотранспорту і трамваїв (тоді по бульвару Т. Шевченка і Пироговській вулиці проходили трамвайні колії), в першу чергу сприйматимуть зовнішні капітальні стіни будинку. Порадившись у цій справі з фахівцями кафедр Київського політехнічного інституту, в тому числі з відомим професором І. А. Кірієнком, ми прийняли їх пропозицію щодо установки рефрактора не просто на перехресті внутрішніх капітальних стін, а на спеціальний масивний пустотілий зрізаний конус, змонтований на спеціальних войлочних прокладках.

Терміново завершувалися облицьовувальні і монтажні роботи. Наступив день 5 листопада. Залишалось усім скласти «державний іспит». Було вирішено провести випробування рефрактора під час його найбільш відповідальної роботи по фотографуванню зірок у найбільш несприятливих умовах для нього.

Ніч випала з чистим прозорим небом. Фотокасету на рефракторі відкрито... Астрономи відмітили час експозиції.

Нарешті потрібний час пройшов... Фотокасета закрита... Астрономи направляються в фотолабораторію. Наступна перевірка фотознімків мікроскопом показала, що будівельники і монтажники цілком справилися зі всіма труднощами, які стояли перед ними.

Хай живе Великий Жовтень, який розкріпачив розум людини, відкрив необмежені простори розвитку перед радянською наукою.

В. БУЛГАКОВ,
К. ЯНКОВСЬКИЙ.

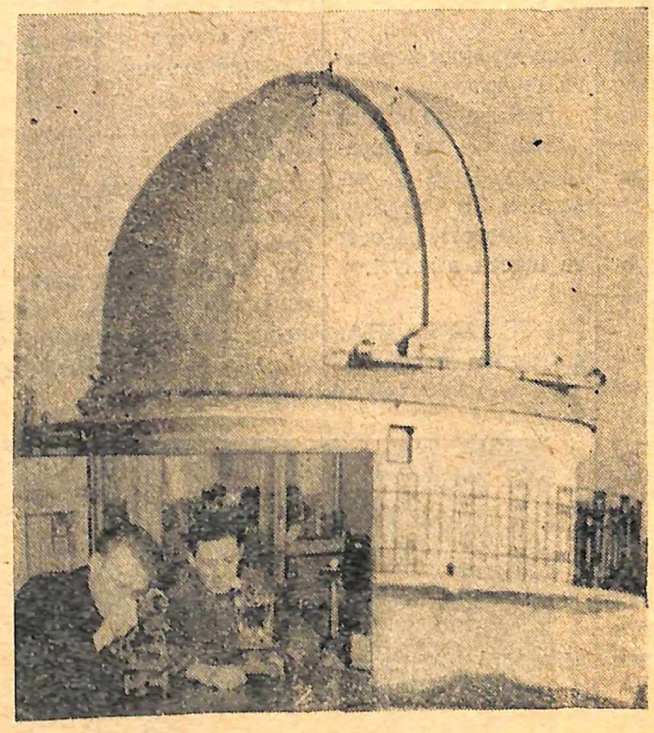

ОПОВІДАННЯ

А. ДЯЧЕНКО.

УРОК ПІДПІЛЛЯ

ЦЕ ТРАПИЛОСЯ в липні 1905 року в невеличкому селі, на Північному Кавказі. Волосний підпільний комітет одержав директиву партійного центра, яку треба було негайно розглянути і прийняти рішення по її виконанню.

Але як зібратися? Де? В селі розташувалась особа сотня Дикої дивізії генерала Літвінова. Сам генерал, розморений спекою, другий тиждень сидить у селі. Звичайно, шпиків та охорони збільшилося значно. Якщо зібратися за селом, зразу викриють: комітет не малий — дев'ять чоловік; у самому селі — тим більше не вдасться: слідкують за кожним двором, за кожною людиною.

І тут членові комітету вчителю Петру Гнатовичу Зеленському прийшла на думку ідея.

...Сімнадцятого липня, в неділю під вечір в хату молодого валяльника Юхима Олійника потяглися святково одягнені родичі та знайомі; статечно пройшов отець Стефан разом із сином друга, що загинув під Мукденом, семінаристом, який напередодні приїхав з міста; струнко пропрямував, подзенькуючи шаблею по шпорах, околодочний наглядач Бородавкін.

Скоро з хати Юхима залунали нестройні голоси, серед яких чітко визначався бас околодочного:

Ска-ка-ал к-а-зак чер-рез
доли-и-ну-у,
Чер-рез кав-казские
кр-рая-а!..

Шпиків та вершників з особої сотні, які шастали по вулиці, брали завидки: добре справляли хрестини у валяльника!

Ледве пізні літні сутінки вкрили село, на ганок виповзли двоє, трохи поборсалися і заснули прямо поперек східців. В той же час у світлиці під образами вже мирно хропів отець Стефан, а за столом, встромившись вусатою, червоною пикою в тарілку з холодцем, спав Бородавкін.

А інші учасники хрестин, зовсім тверезі, уважно слухали юнака у формі духовної семінарії.

— Мене послали до вас,— говорив він стиха,— з губернського комітету Російської соціал-демократичної робітничої партії більшовиків. На порядок денний став організований відступ сил революції, щоб краще підготуватися до рішучого удару по царизму...

Представник центра говорив довго. Всі слухали, затамувавши подих. Іноді Петро Гнатович давав знак двом хлопцям-зв'язківцям від загонів, і вони заводили на декілька хвилин п'яний гамір, решта безладно їх підтримувала.

Раптом з вулиці пролунали сердиті гортанні голоси, брязкіт шпор, лайка. Семінарист схопив з столу шматок ковбаси і, впавши на коліна отцю Стефану, захропів. Хтось простягнувся посеред кімнати. Хазяїн з усієї сили штовхнув під бік околодочного. Той спросоння зарепетував шаленим голосом, прийнявши з чиїхось послужливих рук пляшку з горілкою:

— За вір-ру, цар-ря і атєчество! Ур-ра!

— Ур-ра! — підхопили всі.

На порозі, відбиваючись від двох «п'яних», які настирливо лізли цілуватися, з'явилися два офіцери з особої сотні.

— Запрошуємо до столу! — кинувся до них хазяїн.

— Просимо! Сідайте! — загули гості.

— Що це за п'янка? — гидливо запитав старший офіцер, але зразу ж заспокоївся, побачивши погони околодочного і хрест отця Стефана.

Отець Стефан, якого збудили так само безцеремонно, як і околодочного, намагався набути благопристойний вигляд і, притискуючи до товстого черева голову семінариста, бурмотів:

— Здравіє новопрестав... господи, прости і помилуй, новорожденого младенца, нареченого Олександром в пам'ять безвременно усопшего государя-батюшки...

— Ваші благородія, прошу з нами за наслідника, мого первістка,— низько вклонився хазяїн.— Жінка! Закуски господам офіцерам.

Молода хазяйка метнулася за тарілкою смаженої риби. В хаті піднявся веселий п'яний гармидер. Поблажливо ухмиляючись, офіцери випили і кинули склянки об підлогу.

— Многая лєта! — завив околодочний, витріщивши очі.

— Ваші благородія! Сідайте з нами! Будьте ласкаві!

Квапливо офіцери кинули на стіл в ознаку своєї прихильності по четвертній і, підібравши шаблі, вислизнули з душної кімнати на вулицю. Вони були впевнені у благонадійності компанії.

Через декілька хвилин на ганку нова пара п'яних обіймалася з околодочним, який розбешкетувався на всю вулицю, а в кімнаті тривало обговорення директиви центра...

Інколи з вікон долітали голоси, дзенькіт пляшок. «П'яні» валялися уже і навколо будинку, деякі з них підіймалися і зникали в темних вулицях. Ніхто не наважувався їх затримувати. На ганку лежало троє. Один, підім'ятий тушею околодочного, ледве стримуючи сміх, говорив товаришу, теж зв'язківцю:

— От проклятий! Пудів на десять! Весь бік мені віддавив... А здорово Петро Гнатович придумав! Глянь, Федько, он вони, фараони, огинаються...

Дійсно, шпики продовжували з заздрістю обходити веселий двір: зв'яжись, мовляв, з п'яними, сам не радий будеш. І вони, облизуючись, проходили далі, шукаючи підпільний волосний комітет.

Петро ОРЛИК.

* * *

Вірлихою зветься висока могила
Насипана хто-зна коли,
Напевне, востаннє розправивши крила,
Лягли тут спочити орли.
В гранітній скорботі схиливсь на коліна,
Як символ їх волі, боєць.
Що путь їх пройшов від Дніпра до Берліна
Проніс теплоту їх сердець.
Вирує кругом безконечне роздолля,
Буяють колгоспні поля,
Борців за віками омріяну волю
Навіки забрала земля.
Лягли України, Росії тут рядом
Безсмертні звитяжні сини,
Спинися, прохожий, орлиний нащадок:
За тебе померли вони!

М. ГНАТЮК.

ЩАСТЯ

Народивсь я в люті під'яремні дні,
Говорила рідна матінка мені:
«Виростай же, сину, виростай, мужній,
Ти зазнаєш щастя на землі своїй...».
В серці материнськім є передчуття:
З Сходу завітало сонячне життя.
Я в далекий Київ вчитися пішов
Пострічав там друзів, пострічав любов.
...Промайне на схилах вікових Дніпра
Неповторна, мила юності пора,
Та життя цвістиме, як сади цвітуть,—
Я піду з ним в ногу у щасливу путь.

В. ШАРАПА.

МНЕ РОВНО ДВАДЦАТЬ...

Мне ровно двадцать... Горы, воды
Пройти бы вдоль и поперек,
В такие б годы — в небосводы
Слетать орленком... Ветерок
И неба синь, и ширь просторов —
Так землю всю: за пядью пядь —
Нет, не орлиным, птичьим взором,—
А человеческим обнять.

ОГОЛОШЕННЯ

ДЛЯ УЧАСТІ В СВЯТКОВІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ ТРУДЯЩИХ студенти та співробітники збираються О 8 ГОД. РАНКУ 7 ЛИСТОПАДА В ІНСТИТУТІ.

ПЕРШИМ в колоні інституту йде ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ факультет, ЗА НИМ — МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ.

ОФОРМЛЕННЯ КОЛОНИ: один ряд — червоні косинки, другий ряд — букети квітів.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ у повному складі йде в загальноміській колоні дружби народів.

Редактор В. ВОЙТКО.

БФ 18478. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, тел. 5-21-21, дод. 43. Друкарня КДПІ, Франка, 44. Зам. 983—1000.